

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА,

№

37.

KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 10-го Мая — 1838 — Wilno. Wtorek. 10-go Maja.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

В И Л Н А.

Его Сіятельство, Господинъ Виленскій Военный Губернаторъ, Гродненскій, Минскій и Бѣлостокскій Генераль-Губернаторъ, Генераль - Адъютантъ Князь Николай Андреевичъ Долгоруковъ, 7-го ч. сего Мая въ 9 часовъ вечера изволилъ возвратиться изъ поѣздки.

Санктпетербургъ, 1-го Мая.

Ея Императорское Величество Государыня Императрица АЛЕКСАНДРА ФЕОДОРОВНА и Ея Императорское Высочество Великая Княжна АЛЕКСАНДРА НИКОЛАЕВНА, 28-го Апрѣля, изволили отправиться въ Берлинъ. (J. de St. P.)

— Изъ Дерпта пишутъ, отъ 29-го Апрѣля: „Нашъ городъ осчастливленъ былъ сегодня прибытіемъ Ея Величества Государыни Императрицы, въ сопровожденіи Ея Императорскаго Высочества Великой Княжны АЛЕКСАНДРЫ НИКОЛАЕВНЫ. Всѣ жители города двинулись на встрѣчу Императрице, и окружили домъ, въ которомъ Ея Величество изволила остановиться. Профессоры и всѣ студенты, въ мундирахъ, долгое время стояли предъ окнами, въ надеждѣ еще насладиться лицезрѣніемъ Августѣйшей Супруги Вселюбезнѣйшаго Императора.“ (С. П.)

Высочайшій Рескриптъ,

Господину Министру Народнаго Просвѣщенія, Дѣйствительному Тайному Совѣтнику Уварову.

Серебій Семеновичъ! Въ полной надеждѣ на рвеніе, съ какимъ вы готовы употребить ваши знанія и вашу опытность въ пользу заведеній, въ Совѣтахъ которыхъ вы нынѣ подъ Моимъ Начальствомъ присутствуете, Я даннымъ сего числа повелѣніемъ возложила на васъ заведываніе учебною частію въ Обществѣ благородныхъ дѣвицъ и въ здѣшнемъ Училищѣ Ордена Св. Екатерины. Я увѣрена, что вы обратите особенное вниманіе и попеченіе на возможное усовершенствованіе сей части и направите оной къ существенной пользѣ воспитанницъ обоихъ заведеній, и что оправдывая совершенно Мою къ вамъ довѣрѣ, вы приобретете новое право на доброжелательство, съ каковымъ Я пребываю къ вамъ благоклонною.

На подлинномъ Рескриптъ Собственною Ея Императорскаго Величества рукою написано:

Въ Санктпетербургѣ.
22-го Апрѣля, 1838 года.

АЛЕКСАНДРА.

Высочайшею Грамотою, 2-го Апрѣля, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена *Благо Орла*, Флота Генераль - Интендантъ, Вице - Адмиралъ *Васильевъ*.

— Высочайшею Грамотою сегождъ числа, Преосвященный *Никаноръ*, Архіепископъ Минскій и Гродненскій, Всемилостивѣйше причисленъ къ *Ордену Св. Равноапостольнаго Князя Владимира 2-й степени Бولшаго Креста*.

— Высочайшимъ Указомъ, даннымъ Правительствующему Сенату, 21-го Апрѣля, Егермейстеръ Двора

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

W I L N O.

Jaśnie Оświęcony Pan Wileński Wojenny Gubernator, Grodzieński, Miński i Białostocki Jenerał-Gubernator, Jenerał-Adjutant Xiąże Николай Андреевичъ Долгоруковъ, dnia 7 terażniejszego miesiąca, o godzinie 9-tej wieczorem, przybył tu na powrót.

Sankt-Petersburg, 1-go Maja.

NAJJAŚNIEJSZA CESARZOWA JEJ MOŚĆ ALEXANDRA TEODOROWNA i JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKA XIĘŻNICZKA ALEXANDRA NIKOŁAJEWNA, 28-go Kwietnia, raczyły wyjechać do Berlina. (J. de St. P.)

— Donoszą z Dorpatu pod dniem 29- m Kwietnia: „Miasto nasze uszczęśliwione zostało dzisiaj przybyciem NAJJAŚNIEJSZEJ CESARZOWEJ JEJ MOŚCI, w towarzystwie JEJ CESARSKIEJ WYSOKOŚCI WIELKIEJ XIĘŻNICZKI ALEXANDRY NIKOŁAJEWNY. Wszyscy mieszkańcy miasta ruszyli na spotkanie CESARZOWEJ, i otoczyli dom, w którym MONARCHINI raczyła się zatrzymać. Profesorowie i wszyscy studenci, w mundurach, przez czas długi stali przed oknami, w nadziei, że jeszcze będą mogli cieszyć się widzeniem oblicza Najjaśniejszej Matzonki Ukochanego MONARCHY.“ (P. P.)

NAJWYŻSZY RESKRYPT.

Panu Ministrowi Narodowego Оświecenia, Rzeczywistemu Radcy Tajnemu Uwarowu.

Sergiuszu Symeonowiczu! Zupełną pokładając nadzieję w gorliwości, z jaką gotowi jesteście użyć zdolności waszych i doświadczenia ku pożytkowi zakładów, w Radach których pod Moją Zwierzchnością teraz zasiadacie, przez dany dzisiaj rozkaz włożyłam na was zawiadywanie częścią naukową w Towarzystwie panien szlacheckich i w tutejszej Szkole Orderu Sw. Katarzyny. Jestem pewna, że zwrócicie szczególną uwagę i troskliwość na udoskonalenie tej części podług możliwości i na jej skierowanie ku istotnemu pożytkowi wychowanie obu zakładów, i że zupełnie odpowiadają Mojemu ku wam zaufaniu, nabędziecie nowego prawa do życzliwości, z jaką zostają ku wam przychylną.

Na autentyku Reskryptu Własną JEJ CESARSKIEJ MOŚCI ręką podpisano:

W St. Petersburgu.
22-go Kwietnia 1838 roku.

ALEXANDRA.

Przez Najwyższy Dyplomata, 2 Kwietnia, Najlaskawiej mianowany Kawalerem Orderu Orła Białego, Jenerałny Intendent Floty, Vice-Admirał *Wasiljew*.

— Przez Najwyższy Dyplomata dnia tegoż, Najprzewielebniejszy *Nikanor*, Arcybiskup Miński i Grodzieński, Najlaskawiej policzony do Orderu Sw. Równego z Apostołami Xiąęcia *Włodzimierza 2-go stopnia Wielkiego Krzyża*.

— Przez Najwyższy Ukaz, dany Rządzącemu Senatowi, 21-go Kwietnia, Łowczy Dworu Jego CESAR-

Его Императорскаго Величества *Васильчиковъ*, Всемилостивѣйше пожалованъ въ Оберъ-Егермейстеры.

— Высочайшимъ Указомъ, даннымъ Правительствующему Сенату, 23-го Апрѣля, Шталмейстеръ Двора Его Императорскаго Величества *Опогининъ*, пожалованъ въ Оберъ-Гофмейстеры, а Егермейстеръ Графъ *Браницкій*, въ Оберъ-Шенки Двора Его Императорскаго Величества.

— Высочайшимъ Указомъ, 20-го Апрѣля, служавшій въ Министерствѣ Императорскаго Двора, Надворный Советникъ Графъ *Ферзенъ*, Всемилостивѣйше назначенъ въ должность Церемоніймейстера Двора Его Императорскаго Величества.

— Высочайшими Указами, данными Придворной Канторъ, 20-го и 21-го Апрѣля, Княжна Антуанета *Щербатова*, дѣвицы Елисавета *Гамильтонъ*, Наталья *Мезенцова* и Марья *Бартенева*, Всемилостивѣйше пожалованы во Фрейлины къ Ея Императорскому Величеству.

— По засвидѣтельствуванію Генералъ-Губернатора Князя Долгорукова, объ отлично-усердной службѣ и трудахъ состоящаго при немъ по особымъ порученіямъ, Надворнаго Советника *Варсанюфьева*, Всемилостивѣйше пожалованы ему въ вѣчное и потомственное владѣніе тысячу пять сотъ десятинъ земли.

— Состоящій при Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ чиновникомъ особыхъ порученій, Статскій Советникъ, въ званіи Каммергера Двора Его Императорскаго Величества, Графъ Александръ *Зубовъ*, уволенъ, по прошенію его и согласно поднесенному отъ Правительствующаго Сената всеподданнѣйшему докладу, вовсе отъ службы, и Всемилостивѣйше пожалованъ, на основаніи 664-й статьи Свода Уставовъ о службѣ гражданской, въ Дѣйствительные Статскіе Советники. (С. В.)

— Ея Императорское Величество, по представленію Совета С. Петербургскаго Женскаго Патриотическаго Общества, Всемилостивѣйше соизволила уволить отъ званія Дѣйствительныхъ Членовъ онаго, Баронессу Ольгу Федоровну Мейендорфъ и Графиню Екатерину Михайловну Салтыкову, съ оставленіемъ въ званіи Почетныхъ Членовъ, согласно ихъ прошенію, утвердивъ въ семь званіи Свѣтлѣйшую Княгиню Вѣру Федоровну Салтыкову и супругу Каммергера Софію Ивановну Всеволожскую.

— Его Императорское Высочество Наслѣдникъ Цесаревичъ, за поднесенный Его Высочеству экземпляръ Военно-походной Медицины, изволилъ пожаловать автору, Доктору Медицины и Хирургіи, Коллежскому Советнику А. *Чаруковскому*, драгоценный бриллиантовый перстень. (С. II.)

— Въ Гродненскомъ уездѣ, при деревнѣ Друскеникахъ, лежащей на возвышенномъ мѣстѣ подлѣ рѣки Нѣмана, между песчаными горами, находятся, въ низменномъ и болотистомъ мѣстѣ, въ разстояніи отъ деревни не болѣе полуверсты, а отъ Нѣмана въ несколько только саженахъ, — два источника минеральныхъ водъ, одинъ отъ другаго не много отличающіеся составными своими частями.

О первоначальномъ открытіи сихъ источниковъ и употребленіи ихъ въ медицинскомъ отношеніи нельзя сказать ничего опредѣлительнаго; вѣроятно, однако жъ, что свойства сей воды давно уже были извѣстны; самое названіе деревни Друскеники *) могло произойти отъ находящихся близъ нея соляныхъ источниковъ. Съ 1790 года, начали они обращать на себя особенное вниманіе, когда одинъ изъ медиковъ Пельскаго Короля Станислава Августа сдѣлалъ и напечаталъ химическое изслѣдованіе сихъ водъ **). Съ того времени ежегодно посѣщали ихъ разныя лица, прѣзжавшія даже изъ отдаленныхъ странъ для облегченія своихъ недуговъ. Вода источника, лежащаго близъ Нѣмана, согрѣваемая въ котлѣ, употреблялась для ваннъ, и неправильно называлась *сѣрною*. Другой источникъ, отстоящій отъ перваго около ста шаговъ, обнаруживаетъ дѣйствіе слабительное; вода его принималась внутрь. Изъ химическаго разложенія, произведеннаго Профессоромъ Бергомъ, оказывается, что въ 3-хъ литрахъ, или 8 фунтахъ медицинскаго вѣса, сей воды содержится:

	ГРАНЫ.
Muriatis sodae	11,576 — 15,648
— — Calcis	3,426 — 8,073
— — Magnesiaе, съ малымъ количествомъ глины и желѣза	1,058 — 2,016
— — Potassae	0,002 — —
Sulphatis calcis	0,150 — —
Carbonatis calcis	0,150 — —

*) Друскосъ на Литовскомъ нарѣчій означается *соль*.

**) Это первое сочиненіе о Друскеникскихъ водахъ, остается однако жъ доселѣ неизвѣстнымъ. Его не могли отыскать еще ни въ библиотекѣхъ Гродненскихъ, ни въ Вилнскихъ.

скией Мощи *Wasilczykow*, Найтаскавией мianowany Wielkim Łowczym.

— Przez Najwyższy Ukaz, dany Rządzącemu Senatowi, 23-go Kwietnia, Koniuszy Dworu Jego Cesarzskiej Mości *Opczynin*, mianowany Wielkim Mistrzem Dworu, a Łowczy Hrabia *Branicki*, Wielkim Podczaszym Dworu Jego Cesarzskiej Mości.

— Przez Najwyższy Ukaz, 20-go Kwietnia, służący w Ministerium Dworu Cesarzkiego, Radzca Dworu Hrabia *Fersen*, Najtаскавией naznaczony do obowiazku Mistrza Obrzedow Dworu Jego Cesarzskiej Mości.

— Przez Najwyższe Ukazy, dane do Kantoru Dworu, 20 i 21-go Kwietnia, Xiężniczka Antoanetta *Szczerbatowna*, Panny Elżbieta *Hamilton*, Natalia *Mieziencowna*, i Marya *Barteniewna*, Najtаскавией mianowane Frejlinami NAJJAŚNIEJSZEJ CESARZOWEJ JEJ MOŚCI.

— Na zaświadczenie Jenerał-Gubernatora Xięcia Dołhorukowa, o służbie odznaczającej się gorliwością i pracach zostającego przy nim do szczególnych poleceń, Radzcy Dworu *Warsanoffjewa*, Najtаскавией nadane mu w wieczne i dziedziczne posiadanie tysiąc pięćset dziesięcin ziemi, w Guberniach Wielkorossyjskich.

— Zostający przy Ministerium Spraw Wewnętrznych Urzędnikiem do szczególnych poleceń, Radzca Stanu, Szambelan Dworu Jego Cesarzskiej Mości, Hrabia Alexander *Zubow*, na własną prośbę i zgodnie z podaniem od Rządzącego Senatu najuniższem przetożeniem, został zupełnie uwolniony ze służby, i Najtаскавией mianowany, na osnowie 664 artykułu Połączenia Ustaw o służbie Cywilnej, Rzeczywistym Radzcą Stanu.

— JEJ CESARSKA MOŚĆ, na przedstawienie Rady St. Petersburskiego Patryotycznego Towarzystwa Dam, Najtаскавией raczyła uwolnić od urzędu Rzeczywistych Jej Członkow, Baronową Olę Teodorównę *Meyendorf* i Hrabinę Katarzynę Michałównę *Saltykowę*, z zostawieniem w nazwanii Członkow Honorowych, zgodnie z ich prośbą, utwierdziwszy w tém nazwanii Jaśnie Oświeconą Xiężnę Wiarę Teodorównę *Saltykową* i Szambelanową Zofią Iwanównę *Wsiewołożską*.

— JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ NASTĘPCA CESARZEWICZ, za złożony JEJ WYSOKOŚCI egzemplarz Wojskowo-Pochodowej Medycyny, raczył udarować autora, Doktora Medycyny i Chirurgii, Radzcę Kollegialnego A. *Czarkowskiego*, kosztownym pierścieniem brylantowym. (P.P.)

— W powiecie Grodzieńskim, w bliskości wsi Druskienik, leżącej na wyniosłym miejscu nad Niemnem, między piaszczystymi górami na miejscu niskiem i błotnistym, w odległości od wsi nie więcej, jak pół wiorsty, a od Niemna o kilka tylko sążni, znajdują się dwa źródła wód mineralnych, jedno od drugiego nieco różniące się składowemi częściami swemi.

O początkowem odkryciu tych źródeł i o ich użyciu we względie medycznym, nie pewnego powiedzieć nie można: to tylko pewna, że własności tej wody dawno już były wiadome; samo nazwanie wsi Druskieniki *) mogło wynikać od znajdujących się blisko niej źródeł słonych. Od roku 1790 zaczęły one zwracać na siebie szczególną uwagę, kiedy jeden z medyków Króla Polskiego Stanisława Augusta uczynił i wydrukował chemiczny tych wód rozbiór **). Od owego czasu corocznie odwiedzają je różne osoby, z odległych nawet stron przyjeżdżające dla leczenia swych chorób. Woda ze źródła, blisko Niemna leżącego, grzana w kotle, używaną była na wanny, i nie słusznie nazywała się *siarczystą*. Źródło drugie, odległe od pierwszego około sta krokow, okazuje skutek osłabiający; woda zaś brana była wewnątrz. Z rozbióru chemicznego, uczynionego przez Professora Berga, okazuje się, że we trzech litrach, czyli ośmiu funtach wagi medycznej tej wody, zawiera się:

	GRANA
Muriatis Sodae	11,576 — 15,648
— — Calcis	3,426 — 8,076
— — Magnesiaе, z małą ilością gliny i żelaza	1,058 — 2,16
— — Potassae	0,002 — —
Sulphatis calcis	0,150 — —
Carbonatis calcis	0,150 — —

*) *Druzgos* w języku Litewskim znaczy *sol*.

**) To pierwsze pismo o wodach Druskienickich dotąd jednakże nie jest wiadomem. Nie można go było jeszcze wynaleźć, ani w bibliotekach Grodzieńskich, ani w Wileńskich.

Carbonatis magnesiae	0,176 — 0,208
— — Ferri, съ малымъ количест- вомъ магнезїи и глины	0,005 — —
Экстрактивнаго вещества	0,030 — —
	16,576 — 27,635

Carbonatis Magnesiae	0,176 — 0,208
— — Ferri, z małą ilością magne- zy i gliny	0,005 — —
Istoty ekstraktowej	0,030 — —
	16,576 — 27,635

Такое содержаніе составныхъ частей показыва-
етъ, что Друскеникскіе источники принадлежатъ къ
поварено-солянымъ водамъ, имѣющимъ некоторое
сходство съ морской. Изъ свѣдѣній, доставленныхъ
Гродненскою Врачебною Управою, видно, что въ про-
долженіе лѣта 1836 года пользовалось сими водами
съ успѣхомъ 48 человекъ; изъ нихъ: 13 имѣли заста-
рѣлый ревматизмъ, 5—хроническія сыпи, 2—Англий-
скую болѣзнь, 11—золотуху, 3—хроническія болѣзни
матки, 10—затвердѣнія внутренностей и 4—коштунъ.

Принимая въ уваженіе пользу, приносимую Дру-
скеникскими водами въ разныя болѣзненныя, Прави-
тельство положило привести ихъ въ такое состояніе,
чтобы прїѣзжающіе пользоваться ими, могли находить
удобство, какъ въ употребленіи водъ, такъ и въ пребыва-
ніи своемъ во время курса леченія. По исчисленіи мѣ-
стнаго начальства, потребныя для того 25 т. руб. сереб-
ра. Комитетъ Г. Министровъ, Положеніемъ, удостоен-
нымъ Высочайшаго утвержденія въ 31-й день Дека-
бря минувшаго года, назначилъ отпустить изъ како-
го либо кредитнаго установленія, на счетъ Государ-
ственнаго Казначейства, съ уплатою сей суммы на
правилахъ 26-ти-лѣтняго займа; воды же самыя, со
всеми къ нимъ принадлежностями, должны составить
навсегда казенную собственность. (Ж. М. В. Д.)

Одесса, 15-го Апрѣля.

Во Вторникъ, 12-го Апрѣля, снова прибыла на
здѣшній рейдъ изъ Севастополя эскадра, подъ коман-
дою Г. Вице-Адмирала Уманца, состоящая изъ двухъ
84-хъ-пушечныхъ кораблей „Память Евстафія” и
„Адрианополь” и двухъ фрегатовъ: „Тенедосъ” о бо-ти
и „Штандартъ” о 44-хъ пушкахъ. Въ тотъ же день
прибылъ въ нашъ городъ изъ Николаева главный Ко-
мандиръ Черноморскаго флота и портовъ Вице-А-
дмирала Лазаревъ, на пароходѣ „Сѣверная звезда”, и
отправился отсюда въ Севастополь, вчера, на томъ
же пароходѣ.

— 13-го Апрѣля отплыли отсюда въ Севастополь
линійные корабли „Махмудъ” и „Силистрія” и фре-
гаты „Агатополь” и „Брайловъ”, подъ командою
Контръ-Адмирала Конопцева. (Од. В.)

Троицкосавскъ, 23-го Февраля.

9-го Февраля, въ Троицкосавскѣ и крѣпости Ку-
даринской, на разстояніи болѣе пятидесяти верстъ
видимо было, съ 8 часовъ вечера по 12-й часъ ночи,
довольно примѣчательное воздушное явленіе. Оно
сперва показалося на сѣверо-восточной оконечности
горизонта въ видѣ свѣтзарныхъ огромныхъ паровъ,
вскорѣ обнявшихъ весь сѣверный небосклонъ; потомъ
постепенно поднимаясь вверхъ и распространяясь бо-
лѣе и болѣе, образовало изъ свѣтлосной массы своей
нѣкоторый родъ столбовъ, или около осьми непра-
вильныхъ разноцвѣтныхъ полосъ весьма обширнаго
размѣра съ многоразличными радужными оттѣнками.
Послѣ нѣсколькихъ превращеній этихъ полосъ въ
разныя отвѣсныя цилиндрическія формы, наконецъ
раздѣлились онѣ на двѣ неравныя части; одна изъ нихъ,
большая, двинулась косвенною линіею далѣе на во-
стокъ, а меньшая прямо на сѣверо-западъ, и тамъ по-
грузясь обѣ въ ярко-багровыя, свѣтящіяся облака,
одна послѣ другой исчезли.

Во все продолженіе этого рѣдкаго здѣсь явленія,
воздухъ былъ не очень холоденъ и притомъ сыръ;
такъ что при самой тихой и сумрачной погодѣ мо-
розъ былъ не болѣе 12° Реомюра. (Сиб. В.)

СТАТИСТИКА.

Отчетъ Министра Внутреннихъ Дѣлъ, за 1836 годъ.
Промышленность, Торговля и т. д.

(Окончаніе).

Древности.

Кромѣ древностей, находимыхъ директоромъ
Керченскаго музея *) близъ Керчи, сдѣланы недавно
случайныя въ семь родѣ открытія. При работѣ на
Ярославскомъ шоссе, по направленію отъ деревни
Новоселки къ Ростову, найдены горшокъ съ разными
серебряными мелочными вещами, принадлежащими
къ конской збруѣ. Сія вещь разсмотрѣна членомъ
Императорской Академіи Наукъ Френелъ, который
призналъ: что онѣ принадлежатъ къ XI столѣтію, и
были украшеніемъ збруи какого нибудь богатаго Вол-
жскаго Булгара, можетъ быть—одного изъ Тиуновъ

*) Въ минувшемъ году найдены имъ, при разрытіи курга-
новъ, двѣ глиняныя Греческія вазы и одна бронзовая урна
особеннаго достоинства; по Высочайшей волѣ Вашего
Величества, онѣ будутъ присланы въ С. Петербургъ.

Таки стосunek części składowychъ wykazuje, że źró-
dła Druskienickie należą do wód kuchenno-solnych,
mających niejaki podobieństwo z morską. Z wiado-
mości, przez Medyczny Zarząd Grodzieński przysła-
nych okazuje się, że w ciągu lata 1836 roku używano wód
tych ze skutkiem 48 osób; z nich 13 miało reuma-
tyzm zastarzały, 5—wysypki chroniczne, 2—angielską
chorobę, 11—szkrofuły, 3—chroniczne choroby macicy,
10—stwardnienie wnetrznosci, i 4—koštun.

Mając wzgląd na skutek, jaką czynią wody Дру-
skienickie w różnych chorobach, Rząd postanowił przy-
prowadzić je do takiego stanu, ażeby przyjeżdżający
dla leczenia się niemi, mogli znajdować wygodę, tak
w używaniu wód, jako i w swoim pobycie w czasie
kursu kuracyi. Podług wyliczenia zwierzchności
miejskowych. Potrzebne na to 25 tysięcy rubli srebrem,
Komitet PP. Ministrów, przez postanowienie Najwy-
żej utwierdzone 31-go Grudnia roku przyszłego, nazna-
czył wydać z jakiegokolwiek kredytowego ustanowie-
nia, na rachunek Podskarbstwa Państwa, z wypłatą tej
summy na prawidłach 26-cio letniej pożyczki; same zaś
wody, ze wszystkimi do nich należnościami, powinny
stanowić na zawsze własność skarbową. (D.M.S.W.)

Одесса, 15-го Квѣтнія.

Во Втoрек, 12-го Квѣтнія, przybyła znowu
do tutejszego portu z Sewastopola eskadra, pod dowódz-
twem P. Vice-Admirala Umanca, składająca się ze dwóch
84-ro działowych okrętów „Pamiętka Eustachego” i
„Adryanopol” i dwóch fregat: „Tenedos” o 60-ciu i
„Sztandart” o 44-ch działach. Dnia tegoż przybył do
miasta naszego z Nikołajewa Główny Dowódzca Czarn-
nomorskiej Floty i portów Vice Admirał Łazarew na
parochodzie „Gwiazda północna”, i wieczora udał się ztąd
do Sewastopola, na tymże statku parowym.

— Dnia 13-go Kвѣтнія wypłynęły ztąd do Sewa-
stopola okręty liniowe „Mahmud” i „Sylistrya” i fре-
gaty „Агатополь” i „Брайловъ” pod dowodztwem Kontr-
Admirala Konotopcewa. (G.O.)

Троицкосавскъ, 23-го Лутега.

Dnia 9-go Lutego, w Troickosawsku i twierdzy
Kudaryńskiej, w odległości więcej pięćdziesięciu wiorst
widziane było, od 8-jej godziny wieczorem do 12-jej w
nocy, dość ciekawe zjawisko napowietrzne. Fenomen
ten naprzód się ukazał na północo-wschodnim końcu ho-
ryzontu, w kształcie świecących wyziewow ogromnych,
które wkrótce objęły cały północny widnokrąg; potem
stopniowo podejmując się w górę i coraz więcej rozsze-
rzając się, sformował z świecącej swej masy pewny ro-
dzaj słupów, czyli około osmiu nieregularnych róż-
no-kolorowych pasów wielkiego rozmiaru z licznemi
odcieniami tęczowemi. Po kilku przekształceniach
tych słupów w różne pochyłe formy walcowate, nako-
niec podzieliły się na dwie nierówne części: jedna z nich,
największa, posunęła się w linii ukośnej dalej na wschód;
a mniejsza prosto na północo-zachód, i tam pograży-
wszy się obie w ciemno-purpurowy obłok świecący, jedna
po drugiej znikły.

Przez cały czas tego, rzadkiego tu zjawiska, po-
wietrze było nie bardzo zimne, a przy tém tak wilgotne,
że przy zupełnie cichej i pochmurnej pogodzie, mrozu
nie było więcej, jak 12 stopni Reaumura. (G.S.P.)

СТАТИСТИКА.

Przemysł, Handel i t. d.

Zdanie Sprawy Ministra Spraw Wewnętrznych,
za rok 1836.

(Dokończenie).

Starożytności.

Oprócz zabytków starożytności, wynajdowanych
przez Dyrektora Muzeum Kerczeńskiego *), w blisko-
ści Kerczu, zdarzyły się nie dawno przypadkowe tego
rodzaju odkrycia. W czasie roboty około drogi bitej
Jarosławskiej, w kierunku od wsi Nowosietki ku Ro-
stowu, wykopano garnek z różnemi drobnemi srebne-
mi rzeczami, służącemi do rzędu na konia. Członek
Czarskiej Akademii nauk, Frenh, przejrząwszy
te przedmioty uznał, że takowe pochodzą z wieku XI,
i że zdobyły rządek koński jakiegoś bogatego Bulgara z
nad Wolgi, a może i jakiego Tiuna (jak kronikarze

*) W roku zeszłym Dyrektor, przy rozkopywaniu kurha-
now, znalazł dwie gliniane wazy greckie i jedną bronzo-
wą urnę rzadkiej wartości, które w skutek Najwyższej wo-
li Waszej Cesarskiej Mości, będą przysłane do Petersburga.

(как Русскіе летописцы называютъ вельможъ и бояръ Булгарскихъ), или-одного изъ витязей (*Faris; fursan*) у Арабовъ, которые, по словамъ *Massudea*, не прежде могли удостоиться сего званія, какъ одолевъ въ бою трехъ другихъ витязей, или двести невѣрныхъ (то есть не-Могометанъ). Означенныя вещи куплены Академіею Наукъ для ея Азіатскаго музея на цѣну серебра—за 100 р. 81 к.

Отъ Курскаго Гражданскаго Губернатора доставленъ мнѣ рисунокъ найденнаго въ Г. *Путивлѣ*, на мѣстѣ называемомъ *Городокъ, надгробнаго*, какъ онъ думаетъ, *камня Князя Василия Георгиевича* умершаго въ началѣ XIII столѣтія. Князь *Василій Георгиевичъ* былъ сынъ Великаго Князя *Георгія Юрія Владимировича*, прозваннаго *Долгорукомъ*, внукъ *Владимира Мономаха*. Въ 1149 году онъ получилъ отъ отца удѣлъ *Суздальскій*; въ 1155 владѣлъ въ окрестностяхъ *Роси*, гдѣ жили *Турки* и *Вереанды*; въ 1162 году былъ изгнанъ, съ младшими братьями своими, старшимъ братомъ *Андреемъ Боголюбскимъ*, изъ отечества, и удаленъ въ *Грецію*, къ *Императору Мануилу*, который, принявъ его подъ свое покровительство, далъ ему во владѣніе область на *Дунавѣ*. Найденный нынѣ надгробный, по мнѣнію Курскаго Губернатора, камень сего Князя доказываетъ, что онъ, вѣроятно, послѣ смерти *Боголюбскаго*, возвратился въ отечество, и можетъ быть—отъ другаго брата своего, славнаго могуществомъ *Всеволода*, получилъ въ удѣлъ *Путивль*, гдѣ и скончался послѣ девятнадцатилѣтняго княженія.

Рязанской Губерніи Спасскій купеческій сынъ Тихомировъ, по данному ему позволенію, занимается Археологическими изысканіями въ селѣ *Старой Рязани*. По разрытіи одного холма на крутомъ берегу р. *Оки*, обнаружилъ каменные стѣны, какъ полагаютъ онъ, древняго *Борисоглебскаго собора*, съ тремя полукруглыми алтарями, крыльцами и колоннами; послѣ сего открыты стѣны и небольшой уголь съ сѣверо-западной стороны, гдѣ на мѣстѣ главнаго алтаря—склепъ, скрывающій, по мнѣнію *Тихомирова*, прахъ Великихъ Князей и Архипастырей *Рязанскихъ*; въ углу при входѣ въ соборъ на лѣво—каменная гробница. Для снятія рисунковъ съ сихъ древностей, Ваше Величество повелѣли командировать художника, и строго наблюдать, чтобъ открываемыя остатки древности не были разрушаемы.

Въ Архивѣ Новгородской Казенной Палаты найдено 586 свитковъ и 63 грамоты Царей: *Иоанна Васильевича*, *Феодора Иоанновича*, *Василія Иоанновича*, *Михаила Феодоровича*, *Алексѣя Михайловича*, *Иоанна и Петра Алексѣевичей* и Царевны *Софіи Алексѣевны*; также—грамоты разныхъ Патриарховъ и Митрополитовъ. Сии свитки, или, какъ у насъ ихъ называли прежде, *столбцы*, поступили въ Казенную Палату съ передачею въ ея вѣдомство монастырскихъ имѣній. По сему случаю Ваше Императорское Величество соизволили повелѣть: 1) отослать нынѣ же въ Министерство Народнаго Просвѣщенія, для разсмотрѣнія въ существующей при ономъ особой Археологической Комиссіи, всѣ находящіяся въ Министерствѣ Финансовъ грамоты и свитки, изъ Новгородской Казенной Палаты доставленныя, отсылая въ одну и тѣ, кои будутъ открыты въ другихъ Казенныхъ Палатахъ; 2) какъ во многихъ Губерніяхъ существуютъ общіе Губернскіе архивы, то предписать циркулярно Губернаторамъ, чтобы также были осмотрѣны и архивы Губернскихъ Правленій и другихъ Присутственныхъ мѣстъ, и находимыя въ нихъ древнія препровождались въ Археологическую Комиссію. Въ слѣдствіе сего уже представлено въ Министерство Внутреннихъ Дѣлъ нѣсколько древнихъ грамотъ и указовъ. (О.Г.Ц.П.)

Варшава, 11-го Мая.

Двора Его Императорскаго Величества Оберъ-Шенкъ, Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ Графъ *Строгоновъ*, назначенный въ Лондонъ Чрезвычайнымъ Посломъ при коронаціи Ея Величества Англійской Королевы, проѣзжалъ, вмѣстѣ съ супругою своею, чрезъ Варшаву, и пробывъ здѣсь одинъ день, отправился 27 Апрѣля (9 Мая) въ дальнѣйшій путь.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 8-го Мая.

Ихъ Кор. Высоч. Принцъ *Фридрихъ* Нидерландскій съ супругою и Дочерью и Ея Кор. Высоч. Принцесса *Луиза*, изъ Гаги сюда прибыли. — Его Кор. Высоч. Принцъ *Карлъ*, изъ Саксонской провинціи сюда возвратился. (А.Р.С.З.)

А в с т р і я.

Вѣна, 2-го Мая.

Новонаименованный Митрополитъ, восточно-

Русцы называютъ магнатомъ и бояромъ *Булгарскихъ*), албо тежъ — *яkiego rycerza (Faris, fursan* у Арабовъ званого), którzy, podług twierdzenia *Massudego*, nie pierwiej dostępowali tego tytułu, jak po pokonaniu w boju trzech innych rycerzy, lub dwiestu niewiernych (to jest nie-Mahometanów). Przedmioty te zostały zakupione przez Akademię Nauk do jej Muzeum Azyatyckiego, za wartość srebra, czyli za 100 rub. as. 81 kop.

Gubernator Cywilny Kurski nadesłał mi rysunek znalezioneго w m. *Putiwlu*, na miejscu, zwaném *Gorodok, nagrobного*, jak mniema, *kamienia Xięcia Bazylego Georgiewicza*, zmarłego na początku XIII wieku. Xiąże ten był synem Wielkiego Xięcia Jerzego сына *Włodzimierza Dołhorukim* przezwanego, a wnukiem *Włodzimierza Monomacha*. W roku 1149 dostał on od ojca dzielnicę *Suzdalską*; w 1155 rządził w okolicach *Rosi*, gdzie mieszkali *Turki* i *Berendieje*; w 1162 r. zostawszy wygnany z kraju, wraz z młodszymi braćmi swymi, przez starszego brata, *Andrzeja Boholubskiego*, udał się do *Greyci*, do *Cesarza Emanuela*, który wziął go pod swoją protekcją, i dał mu w posiadanie prowincję nad *Dunajem* leżącą. Znalezione teraz, według opinii Gubernatora Kurskiego, *kamień nagrobny* tego Xięcia, dowodzi, że, po śmierci *Boholubskiego*, powrócił zapewne Xiąże ten do kraju, i byдъ może, po drugim bracie swym, sławnym potęgą *Wszewłodzie*, odziedziczył *Putiwł*, gdzie i życia dokonał, po dziewiętnastoletnim panowaniu.

Tichomirow, syn kupca ze *Spaska*, w Gubernii *Riazańskiej*, na mocy otrzymanego pozwolenia, zajmuje się archeologicznymi śledzeniami, we wsi *Starej-Rjazani*. Po rozkopaniu jednego pagórka, na urwistym brzegu rzeki *Oki*, odkryto mur, który, zdaniem *Tichomirowa*, jest zabytkiem dawnego soboru *Boryshleb-skiego*, z trzema półokrągłymi ołtarzami, gankami i kolumnami; potem odkryto ściany i mały narożnik od strony północno-zachodniej, 'gdzie w miejscu głównego ołtarza, — sklep, kryjący w sobie, jak mniema *Tichomirow*, popioły Wielkich Xiążąt i Arcy-Pasterzów *Rjazańskich*; w rogu, przy wejściu do soboru, na lewo, — grobowiec kamienny. Dla zdjęcia rysunków z tych zabytków starożytności, WASZA CESARSKA MOŚĆ rozkazała posłać na miejsce artystę, i pilnie czuwać, ażeby odkrywane zabytki nie były uszkodzone.

W Archiwum Izby Skarbowej Nowgorodzkiej, wynaleziono 586 zwojów i 63 dyplomatów Carów: *Jana Wasilewicza*, *Teodora Joannowicza*, *Bazylego Joannowicza*, *Michała Teodorowicza*, *Alexego Michajłowicza*, *Jana i Piotra Alexiejowicza*, jakoteż Carówny *Zofii Alexiejewny*; a przytém, — listy pasterskie rozmaitych Patriarchów i Metropolitów. Zwoje te, czyli, jak je dawniej u nas zwano, *stołbcy* (stłpce), złożone zostały w Izbie Skarbowej, po przejściu pod jej zawiadywanie dóbr klasztornych. Z tego powodu WASZA CESARSKA MOŚĆ rozkazała raczytel: 1) odesłać niezwłocznie do Ministerstwa Oświecenia publicznego, dla rozpoznania przez ustanowioną przy niém szczególną Kommissją Archeograficzną, wszelkie, w Ministerstwie Skarbu znajdujące się dyplomata i zwoje, nadesłane od Izby Skarbowej Nowgorodzkiej, oraz odsyłać do tegoż Ministerstwa Oświecenia i te, które później w innych Izbach Skarbowych wynalezione będą; 2) ponieważ w wielu guberniach znajdujące się archiwa gubernialne ogólne, przeto zalecić przez okolniki Gubernatoróm, aby nie mniej Archiwa Rządów Gubernialnych oraz innych władz Rządowych zostały poprzeglądane, a znajdujące się mogące w tychże dawne dokumenta, przesyłane do Kommissyi Archeograficznej. W skutku tego, złożono już w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych kilka starożytnych dyplomatów i ukazów. (G.R.K.P.)

Warszawa, 11-го Мая.

Wielki Podczaszy Dworu, Rzeczywisty Tajny Radzca Hrabia *Strogonow*, w podróży swej do Londynu, dokąd udaje się w znaczeniu nadzwyczajnego Posła Jego CESARSKIEJ MOŚCI na koronację NAJJAŚNIEJSZEJ Królowej Angielskiej, przejeżdżał z małżonką swą przez Warszawę, i po jednodziennym pobycie, w dniu 9 b. m. w dalszą udał się drogę. (G.R.K.P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y.

Berlin, 8-го Мая.

Ich Kr. Wys. Xiąże *Ferdynand* Niderlandzki z Małżonką i Córką i Jej Kr. Wys. Xiężniczka *Luiza*, z Hagi tu przybyli. — Jego Kr. Wys. Xiąże *Karol*, powrócił z prowincyi *Saskiej*. (A.P.S.Z.)

A U S T R I A.

Wiedeń, 2-го Мая.

Nowomianowany Metropolita wschodnio-greckie-

Греческой Неунитской церкви въ Австрійской Имперіи, Архіепископъ Стефанъ *Станковичъ*, прибылъ въ здѣшнюю столицу.

— Изъ Триеста увѣдомляютъ отъ 27 ч. пр. м., что потеряли всю надежду на счетъ выздоровленія Г-на *Рудгарта*, который принялъ уже соборованіе.

— Пушки вылитыя для Князя *Милоша* (12 шт.), отправлены уже на дняхъ въ Сербію. Въ своемъ родѣ онѣ сдѣланы съ совершеннымъ искусствомъ. (G. C.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 2-го Мая.

Вчера, въ день тезоименитства Короля, Е. Вел. принималъ поздравленія въ 9 часовъ утра, отъ своей фамиліи, членовъ Палаты Перовъ, Депутатовъ и всѣхъ начальствъ. Графъ *Аппони* произнесъ рѣчь отъ имени членовъ дипломатическаго корпуса, въ коей сказалъ, что за счастье поставяетъ себя поздравить Его Величество въ сей торжественный день, съ минованіемъ всѣхъ опасностей, коимъ онъ столько разъ подвергался. Благодаря попеченіямъ Вашего Величества, продолжалъ Графъ, Франція благодарствуетъ. Даровавъ ей внутреннее спокойствіе и благосостояніе, Вы исполнили наши надежды, которыя превратить въ дѣйствительность, счастливое, ожидаемое въ семействѣ Вашемъ событіе. Король, въ отвѣтъ своемъ на сію рѣчь, сказалъ между прочимъ, что онъ раздѣляетъ съ Графомъ драгоценную надежду, что упроченіе наслѣдства, представляя новое ручательство и обеспечивая непоколебимость государственныхъ установленій, значительно содѣйствовать будетъ къ водворенію спокойствія, благосостоянія и всеобщаго мира. — Не взиралъ на дурную погоду, вчера собралось на Елизейскихъ поляхъ множество народа и обыкновенно увеселенія ни на минуту не были прерваны. — Изъ числа 250 депутатовъ, присоединившихся къ большой депутаціи, только 8 чел. были въ мундирахъ; прочіе одѣты были въ черныхъ фракахъ.

— На сихъ дняхъ умеръ Князь Аршамбо *Таллейранъ*, братъ известнаго дипломата.

— Сообщаютъ изъ Алжира, отъ 22-го Апрѣля, что Французскія войска заняли Блиду и окрестности оной; что привело въ движеніе линію войскъ на всею ея протяженіи. Войска стоявша лагеремъ подались впередъ, а оставленные ими шанцы заняли войска прішедшіе въ подкрѣпленіе. (O. G. Ц. II.)

3-го Мая

Г-на *Монтелло*, Французскаго Посланника въ Швейцаріи на дняхъ ожидаютъ въ Парижъ; въ отсутствіи Посланника, Графъ *Рейнгардъ*, будетъ тамъ исправляющимъ дѣла.

— Компания четвертаго баталіона національной гвардіи, которая за годъ предъ симъ, въ слѣдствіе незаконно сдѣланныхъ выборовъ, была распущена по Корлевскому повелѣнію, теперь опять возстановлена. Изъ прежніе Офицеры опять наименованы, кромѣ одного Г-на *Бастиды*, который въ продолженіе сего времени, перемѣнилъ свое мѣстопробываніе.

— Газ. *Quotidienne* увѣдомила изъ Байонны отъ 29 ч., что Инфантъ Донъ Францискъ де Паула, намѣренъ избрать для жилища Тулузу, гдѣ уже приготавливаютъ для него домъ.

4-го Мая.

По донесеніямъ Байонскихъ журналовъ, путешествіе Короля въ южную Францію, рѣшительно теперь опредѣлено. Король вѣроятно чрезъ нѣсколько дней по окончаніи засѣданій, предприметъ путешествіе, и прямо отправится въ Байонну, гдѣ собраны будутъ двѣ дивизіи.

— *Bon Sens* увѣдомляетъ, что Графъ *Сентъ-Олеръ*, Французскій Посланникъ при Вѣнскомъ Дворѣ, по случаю тезоименитства своего Короля, получилъ Герцогское достоинство. — Лордъ *Брумъ* отправляясь въ южную Францію, вчера вечеромъ прибылъ въ Парижъ.

— Правительство публикуетъ слѣдующую телегр. депешу: „*Байонна 3 Мая*. Въ Германи и Санъ Себастьянъ палаты изъ пушекъ, праздную значительную побѣду, которую одержалъ *Эспартеро* 26-го ч. прош. м. надъ Негри близъ Пидрагиты. — Неизвѣстно еще въ Байоннѣ, гдѣ находится Инфантъ Донъ Францискъ.“ — „*Байонна 3 Мая вѣчеромъ*. Пишутъ изъ Санъ Себастьяна, что Карлисты въ слѣдствіе славной побѣды, одержанной *Эспартерою* надъ Негри въ окрестностяхъ Бургоса, лишились всей своей артиллеріи и 200 Офицеровъ; самъ Негри, будто только случайно ушелъ.“

— Въ письмѣ изъ Байонны отъ 30 Апрѣля увѣдомляютъ: „Подтверждается извѣстіе, что Карлисты подъ командою Негри совершенно разбиты въ окрестностяхъ Потеса, соединенными войсками *Ириарте* и *Эспартеры*. — Если вѣрить разнесшимся слухамъ, *Мунагорри*, который находился въ Саррѣ, деревнѣ лежащей на Испанскихъ границахъ, еще не о-

го ниеніи коścioла въ Cesarствѣ Австрійскомъ, Арцы-Бискупъ *Stefan Stankowicz*, прибылъ до тудејшеј stolicy.

— Доносъ зъ Tryestu pod datą 27 z. m., że upadła cała nadzieja wyzdrowienia Pana *Rudhard*, któremu дано już ostatnie pomazanie.

— Armaty, ulane dla Xięcia Miłosza (sztuk 12), odesłano już w tych dniachъ do Serbii. Są one w swoimъ rodzaju prawdziwymъ arcydziełemъ sztuki. (G. C.)

FRANCYA.

Paryż, dnia 2 Maja.

Wczora o godzinie 9 przyjmowałъ Królъ powinszowania z powodu imienin, od członkówъ swej rodziny, Izby Parów, Deputowanychъ i wszystkichъ władzъ naczelnychъ. Hr. *Appony*, w imieniu cięła dyplomatycznego, miałъ mowę do N. Pana, w której wynurzyłъ swą radość, że przy tej uroczystej chwili może z winnymъ uszanowaniem powinszować Królowi, że uniknąłъ wszelkichъ niebezpieczeństw, jakimiъ życia jego było zagrożone, i sprawiwszy pomyślnośćъ Francyi, udarowawszy ją pokojemъ wewnętrznymъ i dobrymъ bytemъ, zjściłъ wszystkie położone w nimъ nadzieje, które, mające nastąpić w rodzinie jego pomyślne wydarzenie, w rzeczywistość zamieni pewność. Na tę mowę odrzekłъ Królъ między innymi, że podziela chętnie z Hr. *Appony* drogą mu nadzieję, że utrwalenie następstwa, dającъ nową rękojmιά, stałość instytucyomъ Francyi, przyczyni się znakomicie do zapewnienia spokojności, dobrego bytu i powszechnego pokoju. — Mimo nieprzyjemnej pory, mnoga ludnośćъ zaległa wczorażъ pola Elizejskie, a zwykłe przy tej uroczystości zabawy, ani na chwilę przerwane nie zostały. — Z 250 deputowanychъ, którzy się przyłączyli do wielkiej deputacyi, składającejъ życzenia N. Panu, 8-miu tylko znajdowało się w mundurachъ, inni zaś mieli ozarne fraki.

— W tychъ dniachъ umarłъ Xięże Archambaultъ *Talleyrand*, bratъ znakomitego dyplomata tego nazwiska.

— Доносъ зъ Algieru pod dnemъ 22 Kwietnia, że wojsko francuzkie zajęło Blidę i jej okolice: co spowodowało poruszenie na całej linii wojennej; obozujące półki posunęły się na przódъ, a w opuszczone przezъ teź szance weszły natychmiastъ świeżo przybyte posilki. (G.R.K.P.)

Dnia 5-go.

P. *Montebello*, Poseł Francuzki w Szwajcaryi, w tychъ dniachъ oczekiwany jestъ do Paryża; w nieobecnościъ Posła, sprawowaćъ będzie interessa Hrabia *Reinhardt*.

— Kompania czwartego баталіону гвардыи narodowej, która przedъ rokiemъ skutkiemъ nieprawnie przedsięwziętychъ wyborówъ, przezъ rozkazъ Królewski rozwiązana została, znowu teraz przywrócona. Wszyscy dawniejsi jej oficerowie mianowani na nowo, z jedynymъ wyjątkiemъ P. *Bastide*, który w przeciągu tego czasu odmieniłъ miejsce swojego zamieszkania.

— *Quotidienne* doniosła z Bayonny pod d. 29, że Infantъ Don Francisco de Paula, pobytъ swój obraca w Tuluzie, gdzie dlań domъ jużъ urządzają.

Dnia 4.

Podługъ dziennikówъ Bayońskichъ, podróżъ Króla do Francyi południowej, ostatecznie została postanowioną. Królъ zapewna w dni kilka po ukończeniu posiedzeń, uda się w drogę prosto do Bayonny, gdzie mają być zgromadzone dwie dywizye.

— *Bon Sens* ma wiedzieć, że Hrabia *Saint-Aulaire*, Poseł Francuzki przy dworze Wiedeńskimъ, w dzieńъ imieninъ swojego Króla otrzymałъ tytułъ Xięzęcy. — Lordъ *Brougham*, który jeździłъ do Francyi południowej, wczora wieczoremъ przybyłъ do Paryża.

— Rządъ ogłosiłъ dzisiaj następującą depeszę telegraficzną: „*Bayonna 3 Maja*. W Hernani i St. Sebastian strzelają z działъ na obchodъ wielkiego zwycięstwa, które odniosłъ *Espartero* d. 26 z. m. nadъ Negri podъ Piedrahita. — W Bayonnie niewiadomo jeszcze, gdzie się znajduje Infantъ Don Franciszek.“ — *Bayonna 3 Maja wieczoremъ*. Доносъ зъ St. Sebastian, że Karoliści skutkiemъ wielkiego zwycięstwa, odniesionego przezъ *Esparterę* nadъ Negri w okolicachъ Bургоса, stracili całą swą artylleryą i 200 oficerów; samъ *Negri* cudemъ tylko potrafiłъ unknąć.“

— W liście z Bayonny pod 30 Kwietnia donoszą: „Potwierdza się, że Karoliści pod dowództwemъ *Negri* w okolicachъ Potes, zupełnie pobici zostali, przezъ połączone wojsko *Iriarte* i *Espartery*. — Jeśli ogłoszomъ można dać wiary, tedy *Muñagorri*, który znajduje się teraz w Sarre, wsi leżącej na samychъ granicachъ Hiszpańskich, nie zrzekłъ się jeszcze swychъ za-

ставилъ своего предпріятія. Онъ старается набрать теперь рекрутъ, обещая каждому охотнику по 4 реала въ день, однако дѣятельность его до сихъ поръ не была совершенно удачною."

— *Quotidienne* сомнѣвается въ вѣрности полученнаго по телеграфу извѣстія о пораженіи Карлистовъ подъ командою *Нерри*, и въ особенности смѣется надъ тѣмъ, что онъ лишился 200 Офицеровъ и всей артиллеріи. Помянутый журналъ полагаетъ, что онъ долженъ сдѣлать очень много производствъ, такъ какъ вообще онъ вступилъ только съ 4,000 чел., а что касается всей артиллеріи, то должны Карлисты, поелику они первоначально имѣли только два орудія, отнять прежде у Христианосовъ нѣсколько орудій, чтобы опять ихъ отдать имъ.

5-го Мая.

Сегодня, какъ въ день смерти Наполеона, множество вѣнковъ повѣшено на рѣшетку колонны на Вандомской площади. (A.P.S.Z.)

А н г л і я.

Лондонъ, 1-го Мая.

Министры извѣстили вчера членовъ Палаты Перовъ, что коронація отложена до 28-го ч. Іюня, по той причинѣ, что 26 того мѣсяца скончался Король Георгъ IV-й, дядя царствующей Королевы. Процессія коронаціи выйдетъ изъ главныхъ воротъ Букингамскаго дворца, пройдетъ чрезъ Сень Джемскій садъ и Георгіевскую улицу въ Вестминстерское Аббатство. На каналъ, проведенномъ чрезъ садъ, строятъ мостъ, по которому будетъ слѣдовать процессія; 70 чел. работниковъ постоянно трудятся надъ украшеніемъ Вестминстерскаго Аббатства. Въ числѣ просьбъ, поступившихъ въ учрежденный при тайномъ Совѣтѣ комитетъ, завѣдывающій церемоналомъ коронаціи, находится просьба Герцога *Норфолькскаго*, который, въ качествѣ наслѣдственнаго Маршала Англій, проситъ о утвержденіи за нимъ привилегіи поддерживать руку Королевы, когда Е. В. будетъ держать скипетръ, а съ тѣмъ вмѣстѣ требуетъ, чтобы перчатка, которую Королева будетъ имѣть на правой рукѣ во время обряда коронаціи, была отдана ему.

— Г. *Карвалло* отправился съ своимъ семействомъ въ Лиссабонъ, что подало поводъ къ догадкамъ, что онъ снова вступитъ въ прежнюю свою должность Министра Финансовъ. (O. T. Ц. П.)

Г е р м а н і я.

Штутгартъ, 30-го Апрѣля.

Слышно, что Король нашъ немедленно отправится въ Берлинъ, гдѣ въ этомъ году соберется нѣсколько Монарховъ.

— 14 ч. с. м. начались засѣданія посольской палаты. Тайный Совѣтникъ *Шлайерз* предложилъ именемъ Правительства проектъ закона на счетъ обезпеченія литературской собственности противу перепечатыванія, до истеченія 20 лѣтъ считая со времени перваго изданія. (G. C.)

Б е л г і я.

Брюссель, 3-го Мая.

По открытіи вчерашняго засѣданія Палаты представителей, Президентъ прочелъ отвѣтъ Короля на адресъ, въ которомъ Его Велич. благодарилъ за приверженность Палаты представителей и всего Белгійскаго народа, поощряя и къ дальнѣйшему усердію на пользу государства. — По окончаніи аудіенціи, которую давалъ Король депутатамъ Луксембурга и Лимбурга и въ которой принялъ адресъ сихъ обихъ провинцій, обнародована прокламація упомянутыхъ депутатовъ къ ихъ сотоварищамъ. (A.P.S.Z.)

И т а л і я.

Римъ, 21-го Апрѣля.

Тайный Совѣтникъ *Бунзенъ*, получивъ 16 ч. с. м. курьера изъ Берлина, готовится къ отъезду. Пользуясь даннымъ ему отпускомъ, онъ пробудетъ нѣкоторое время въ Англій для устройства частныхъ своихъ дѣлъ. Отъездъ его составляетъ чувствительную потерю ученымъ и артистамъ въ Римѣ. Совѣтникъ посольства *Бухъ*, вмѣсто Г-на *Бунзена* будетъ временно исправляющимъ дѣла. (G. C.)

И с п а н і я.

Мадридъ, 24-го Апрѣля.

Говорятъ здѣсь о разныхъ происшествіяхъ случившихся въ войскѣ Эспартеры. Слышно, что между солдатами обнаруживается общее неудовольствіе, а даже будто составлены заговоры, по поводу открытія коихъ арестовано и казнено нѣсколькихъ военныхъ.

миаровъ. Стара się on teraz zaciągać rekrutów obiecując każdemu ochotnikowi po 4 reale na dzień, jednak zabiegi jego dotychczas niezupełnie były skuteczne."

— *Quotidienne* wątpi w prawdziwości udzielonej przez telegraf wiadomości o porażce Karolistów pod dowództwem *Negri* i szczególnie czyni sobie żart z tego, że ten stracił 200 oficerów i całą artylleryą. Tenże dziennik rozumie, że Jenerał ten musiałby bardzo wielu posunąć na stopnie, gdyż w ogólności miał tylko 400 ludzi, co się zaś tycze całej artylleryi, tedy bezwątpienia musieliby Karolisci, ponieważ mieli początkowie tylko dwa działa, odebrać pierwie u Krystynistów wiele dział, ażeby potem znowu poznać się ich tychże.

Dnia 5.

Dzisiaj, jako w dzień śmierci Napoleona, mnóstwo wieńców nieśmiertelności zawieszono na kracie kolumny na placu Vendôme. (A.P.S.Z.)

A N G L I A.

Londyn, dnia 1-go Maja.

Ministrowie uwiadomili wczoraj Izbę Parów, że koronacja Najjaśniejszej Pani odłożoną została do 28-go Czerwca, z powodu, iż w dniu pierwszej na tę uroczystość przeznaczonym, przypadła rocznica śmierci Jerzego IV, stryja panującej Królowej. Orszak koronacyjny wyjdzie przez główne wniście pałacu Buckingham, przejdzie poprzek ogrodu S. James i uda się przez wielką ulicę S. Jerzego do Opactwa Westminsterskiego. Na kanale w ogrodzie wznoszą most, przez który przechodzić będzie orszak koronacyjny; w Opactwie Westminsterskiem 70 robotników pracuje codziennie dla przyozdobienia go do mającej nastąpić uroczystości. Pomijając prośbami podanemi do Komitetu Rady Tajnej, trudniące się urządzeniem obrzędów koronacyjnych, znajduje się podanie Xięcia *Norfolk*, który, jako dziedziczny Marszałek Państwa, żąda, aby mu przyznany został przywilej podeprzeć prawą rękę Królowej wtedy, kiedy Najjaśniejsza Pani w niej berło trzymać będzie, tudzież żąda rękawiczki z prawej ręki, noszonej przez Najjaśniejszą Panią podczas obrzędu koronacyjnego.

— Pan *Carvalho* odpłynął z rodziną swoją do Lizbony; z tego powodu rozeszła się wieść na giełdzie, że obejmie dawniejszy urząd Ministra Skarbu. (G.R.K.P.)

N I E M C Y.

Sztutgardt, 30 Kwietnia.

Słychać, że nasz Monarcha pojedzie niezadługo do Berlina, gdzie w roku bieżącym zjadą się niektóre ułoronowane głowy.

— Posiedzenia Izby poselskiej rozpoczęły się dnia 14 b. m. Tajny Radzca *Szlayer*, wniósł imieniem rządu projekt do prawa o zabezpieczeniu własności literackiej przeciwko przedrukowi na lat 20, rachując od daty pierwszego wydania. (G. C.)

B E L G I A.

Bruxella, 3 Maja.

Po zagajeniu wczorajszego posiedzenia Izby Reprezentantów, Prezydent przeczytał odpowiedź Królewską na adres, w której Jego Kr. Mość dziękuje za przychylność Izby Reprezentantów i wszystkich mieszkańców Belgii, zachęcając do dalszej gorliwości o prawdziwe dobro kraju. — Po audyencji, którą Król dawał deputowanym Luxemburga i Limburga, i na której przyjął adres na korzyść tych dwóch prowincyj, ogłoszono odezwę wspomnianych deputatów do swych współtowarzyszów.

(A.P.S.Z.)

W ł o s n y.

Rzym, 21 Kwietnia.

Tajny Radzca *Bunsen*, otrzymawszy dnia 16 b. m. gońca z Berlina, gotuje się do odjazdu. Korzystając z udzielonego sobie urlopu, zabawi czas niejaki w Anglii, dla uporządkowania swych interesów prywatnych. Jego odjazd jest dotkliwą stratą dla uczonych i artystów w Rzymie. Radzca legacyi *Buch*, będzie tymczasowie zastępował Pana *Bunsen*, jako sprawujący interesa.

H I S Z P A N I A.

Madryt, 24 Kwietnia.

Mówią tu rozmaicie względem wydarzeń, zasłych w wojsku Jenerała *Espartery*. Słychać, że między żołnierzami daje się słyszeć powszechny głos niechęci, a nawet miały zajść sprzysiężenia, z powodu odkrycia których, nastąpiły aresztowania i stracenie kilku wojskowych.

— 10 Мая в Прадо будетъ произведенъ смотръ девяти эскадронамъ новоустроенной конницы. Этотъ родъ войска самый трудный ко введенію въ нашей сторонѣ, потому, что здѣшніе лошади совсѣмъ негодны въ полъ и походъ, и служатъ только предметомъ роскоши, ибо другихъ мало кто держитъ.

— Съ Португальскимъ Правительствомъ заключены договоры, для воспрепятствованія Карлистамъ скрываться въ предѣлы Португаліи.

— Со времени возвращенія Гомеса изъ экспедиціи, возрастало нерасположеніе Бискайцевъ къ дѣламъ Донъ Карлоса и достигло такой степени, что когда теперь предписано общее руженіе и наборъ въ экспедицію предназначенную въ южную Испанію, то юнты всѣхъ трехъ провинцій объявили, что не дадутъ ни одного человека для иной цѣли, кромѣ защиты собственныхъ границъ, и потому ни кто не пойдетъ черезъ Эбрь.

— Утверждаютъ, что Эспартеро, настоятельно убѣждалъ Правительство, чтобы оно незамедляло ни минуты, на счетъ объявленія признанія *fueros* Бискайскихъ провинцій. Если Правительство будетъ слушаться сего совѣта, и Бискайцы положить орудіе, то Донъ-Карлосъ не успѣетъ удержаться въ Испаніи. (G.C.)

П О Р Т У Г А Л І Я . Лиссабонъ, 26-го Апрѣля.

Слышно, что Виконтъ *Sa da Bandeira*, будетъ представлять свою Королеву при коронаціи Англійской Королевы и потомъ отправится Посланникомъ во Францію.

— Составлена комиссія, чтобы національную гвардію опять привести въ первоначальное устройство и исключить изъ рядовъ ея революціонеровъ, чтобы она болѣе обезопасивала жизнь и имущество.

— Карлистскіе и Мигуелистскіе агенты, дѣлали въ Португаліи въ разныхъ мѣстахъ попытку, взволновать народъ, но бдительностію Правительства удалось уничтожить ихъ планы. (A.P.S.Z.)

Т у р ц і я .

Константинополь, 18-го Апрѣля.

Новѣйшія извѣстія изъ Сиріи подтверждаютъ на вѣрное, что Ибрагиму-Пашъ удачно идутъ наступательныя дѣйствія противу мятежниковъ.

— На послѣдней недѣлѣ произошли здѣсь довольно важныя перемѣны въ высшихъ государственныхъ должностяхъ. Зарбхане Мушири, Гашибъ-Эфендій, произведенъ въ званіе трехъ-бунчужнаго Паши, и вмѣстѣ ввѣрена ему должность такъ названнаго Евакавъ Назари, т. е. инспектора богоугодныхъ заведеній. Мустешаромъ при Зарбхане наименованъ Шевки Эфендій, прежній Джебби Гумаюнь Кіатиби. Бывшій Загире Назари Гаджи Вели Ага, уволенъ отъ занимаемой имъ должности; вмѣсто его назначенъ бывшій Везнедаръ Паши проводникъ каравана въ Мекку Геджи Ахметъ Эфендій.

— Австрійскій Интервунцій Баронъ *Штормеръ* прощаясь въ отпускъ въ свое отечество, 7-го ч. с. м. былъ въ Смирнѣ, откуда на другой день отправился въ дальнѣйшій путь.

— Изъ Александріи уведомляютъ отъ 7-го ч. с. м. о появленіи тамъ моровой язвы. (G.C.)

С м ѣ с ѣ .

Вліяніе деревьевъ на грозу.

Подъ этимъ названіемъ Гр. Ерико-де-Тюри издалъ недавно многочисленное собраніе очень важныхъ фактовъ и наблюденій; мы избираемъ изъ нихъ нѣкоторые. 1. Деревья, судя по виду ихъ (формѣ), степени сырости природной или случайной, суть проводники атмосфернаго электричества. — 2. Прямые и наиблизайшія къ тучамъ принимаютъ, какъ будто всасываютъ изъ нихъ электрическую жидкость во время грозы. — 3. Посаженныя близъ домовъ, фермъ и пр. деревья, если они выше этихъ строеній, останавливаютъ, вытягиваютъ и отвращаютъ грозу, какъ громовые отводы. — 4. Древнѣе хорошо знали полезное охранительное дѣйствіе деревьевъ отъ грозы, съ этимъ намѣреніемъ вездѣ у нихъ посажены были высокія деревья вокругъ жилищъ, фермъ и уединенныхъ среди полей строеній. — 5. Втягивая изъ тучъ электричество, высокія деревья направляютъ его, служатъ ему проводникомъ, и заставляютъ взлетѣть направленіе по составу своей древесины и корней; между ими и отводами та разница, что зданія, на которыхъ устроены послѣдніе, получаютъ сотрясеніе, болѣе или менѣе сильное; а деревья, втягивая жидкость электрическую, когда она поразитъ ихъ болѣе или менѣе опаснымъ образомъ, иногда уничтожить, разрушить, изливаютъ ее въ землю, сохранивъ отъ вреда близлежащія зданія. — 6. Дѣйствія грозы, наи-

— Dnia 10 Maja odbędzie się w Prado przegląd dziewięciu szwadronów jazdy nowo-utworzonej. Jest to rodzaj broni najtrudniejszy do zaprowadzenia w kraju naszym, z tego względu, że tutejsze konie nie są sposobne do pola i pochodu, jako zbyt słabe, gdyż innych mało kto trzyma.

— Z Rządem Portugalskim zawiązано układy, mające na celu przeszkodzenie, ażeby Karliści nie mogli chronić się w granice Portugalii.

— Od czasu, jak Gomez powrócił z wyprawy, wzmacniała się niechęć Biskajczyków ku sprawie D. Karlosa i doszła do tego stopnia, że kiedy teraz nakazano ogólne powstanie i pobór do wyprawy, na południe Hiszpanii przeznaczonej, junty wszystkich trzech prowincyj oświadczyły wyraźnie, iż nie dadzą ani jednego człowieka w innym celu, jak dla obrony własnych granic, i dla tego nikt za Ebro nie przejdzie.

— Zapewniają, że Espartero upraszał Rząd jak najusilniej, ażeby nie ociągano się ani na chwilę, z ogłoszeniem uznania *fueros* prowincyj Biskajskich. Jeżeli Rząd usłucha tej rady i Biskajczykwie broń złożą, Don Karlos nie potrafi się utrzymać w Hiszpanii. (G.C.)

P O R T U G A L I A .

Lisbona, d. 26 Kwietnia.

Słychać, że Vice Hrabia *Sada Bandeira* upoważniony jest do reprezentowania swojej Monarchini przy koronacji Królowej Angielskiej, a potem udać się ma jako poseł do Francji.

— Mianowana została kommissya, która ma przywrócić gwardyą narodową do jej pierwotkowej organizacji i wyłączyć z jej szeregów rewolucjonistów, ażeby mogła być pewniejszym zabezpieczeniem życia i własności.

— Agenci Karolistowscy i Miguelistowscy, kusili się w Portugalii tu i ówdzie pobudzić lud do buntu, lecz czujność Rządu zniszczyła ich plany. (A.P.S.Z.)

T U R C Y A .

Konstantynopol, d. 18 Kwietnia.

Nowsze doniesienia z Syrii potwierdzają niewątpliwie, że Ibrahimowi-Baszy wiodą się pomyślnie kroki zaczepne przeciwko rokoszanom.

— W ostatnich ośmiu dniach, zasły tu dosyć ważne zmiany w wyższych urzędach krajowych. Zarbchane Muszyry, Haszyb Effendy, został wyniesiony na godność Baszy o trzech buńczukach, a zarazem przydano mu urząd tak zwanego Ewka w Naziry, to jest: Inspektora pobożnych zakładów. Musteszarem przy Zarbchane został mianowany Szewki Effendy, dawniejszy Dszebby Humajun Kiatibi. Dotychczasowy Zehire Naziry Hadszy Weli Aга, został od tych obowiązków uwolniony; zastąpił go były Weznedar-Baszy, przewodnik karawany de Mekki Hadszy Ahmed-Effendy.

— Internuncyusz Austriacki Baron *Stürmer*, jadąc za urlopem do kraju, był d. 7 b. m. w Smirnie, z kąd zaraz nazajutrz puścił się w dalszą drogę.

— Z Alexandryi donoszą pod dniem 7 b. m. o pojawieniu się tam morowego powietrza. (G.C.)

R O Z M I A T O Ś C I .

Wpływ drzew na burzę.

Pod tém nazwanіемъ Hrabia Eriko-de-Tury wydał niedawno liczny zbiór nader ważnych faktów i postrzeżeń; przytaczamy tu z nich niektóre. 1. Drzewa sądząc z ich kształtu, stopnia surowości naturalnej albo przypadkowej, są przewodnikami elektryczności atmosferycznej. 2. Proste i najbliższe chmur drzewa przyjmują i jakby wciągają z nich płyn elektryczny w czasie burzy. — 3. Drzewa posadzone blisko domów i innych budowli, jeżeli są wyższe od nich, wstrzymują, ściągają i odwracają pioruny, jak konduktory. — 4. Starożytnym dobrze był wiadomy pożyteczny drzew skutek od burzy ocalający; w tym celu wszędzie sadzili oni wysokie drzewa naokoło mieszkań i odosobnionych wśród pól budowli. — 5. Ściągając z chmur elektryczność, wysokie drzewa nadają jej kierunek, służą jej za przewodnik i zmuszają spływać w kierunku pnia i korzeni; między drzewem a konduktorem ta zachodzi różnica, że budowy, na których te ostatnie są urządzone, doznają wstrząsnień, więcej lub mniej mocnych; drzewa zaś, wciągając płyn elektryczny, kiedy ten uderzy w sposób mniej lub więcej niebezpieczny, niekiedy zniszczy, lub obali, — zmuszają ją spływać do ziemi, zabezpieczyszcy od uszkodzenia blisko znajdujące się budowy. — 6. Działania piorunu, najwiadośniejsze, dostrzeżone na ludziach, zwierzętach i roślinach, które były nim rażone, albo które przezeń zostały zniszczone.

более известныя, замѣченныя на людяхъ, животныхъ и растенійхъ, которыя были ею убиты или разрушены, суть: а) дѣйствіе огня или теплоты, болѣе или менѣе жгучей; б) летаргія, парализъ и задушеніе; в) механическое насиліе, котораго дѣйствіе и силу донынѣ никакъ не могли опредѣлить точнымъ образомъ. — 7. Находясь вдали отъ жилища во время грозы, не должно укрываться подъ деревомъ: можно быть убиту. Самое безопасное средство — стать возлѣ кустарника, тоже не одиноко стоящаго; или если опасность кажется слишкомъ велика, то лечь, спиной на землю, и еще лучше въ рѣтвину, яму или борозду. (Р. И.)

— Замѣчено, что нынѣшнее Англійское Министерство, имѣетъ въ составѣ своемъ девять стихотворцевъ, каковы суть Лорды *Мельбурнъ*, *Мюльгеръ*, *Голландъ*, *Гленельгъ*, *Пальмерстонъ*, *Морнетъ* и *Джонъ Россель*, также Сиръ *Джонъ Гобгоузъ* и *Г. Спрингъ-Рейсъ*. Сочиненія ихъ правда суть первоначальные опыты юныхъ лѣтъ, но сочиненія Министра внутреннихъ дѣлъ и Канцлера Палаты финансовъ, показываютъ въ нихъ прекрасный талантъ. Лордъ *Мюльгеръ* сочинялъ повѣсти, Лордъ *Мельбурнъ* комедіи, а Лордъ *Голландъ* переводилъ нѣсколько сонетовъ и эпиграмъ известнаго *Лопе де Вега*.

— Изъ Нью-Йорка уведомляютъ, что въ краѣ Аркансасъ, принятомъ вновь въ союзу, основанъ городъ названный *Наполеонъ*, близъ устья рѣки сего же названія, т. е. при соединеніи оной съ рѣкою Миссисипи. Промышленный Северо-Американскій народъ, вездѣ гдѣ только найдетъ приличное и выгодное мѣсто для торговли, строить новыя обиталища, присвоивая имъ интересныя или славныя имена, чтобы такимъ образомъ болѣе привлечь туда колонистовъ. Близъ города *Наполеона*, находится городъ *Фанбуренъ*, такъ что самъ образомъ знаменитый Императоръ (Французовъ) и нынѣшній Президентъ Соединенныхъ Штатовъ, стоятъ почти другъ съ другомъ. Первое дѣло, которымъ усерднѣе всего занимаются въ городѣ воздвигнутомъ такимъ образомъ, какъ скоро соберется въ немъ известное число людей занимающихся торговлею, ремесленниковъ и земледѣльцевъ, есть обыкновенно учрежденіе типографіи и газета; обязанностію последней, заботиться насчетъ распространенія известія о новомъ городѣ и такимъ образомъ содѣйствовать его заселенію. — *Литл Рокъ* (Малая скала), есть теперь знатнѣйшій городъ въ странѣ Аркансасъ (граничущимъ съ Техасомъ), въ которомъ законодательное сословіе производитъ свои засѣданія и присутствуютъ исполнительныя власти. Издаваемая тамъ газета подъ заглавіемъ: *Arkansas Times and Advocate*, столь обширна и говорлива, что неуступаетъ ни одной Англійской.

— Ученый Индѣецъ Субгаи Бапу обнародовалъ, не задолго предъ симъ, сочиненіе объ астрономическихъ системахъ Индѣйцевъ. Въ началѣ своего сочиненія онъ разсматриваетъ фантастическія понятія Пурановъ, и переходитъ, вслѣдъ за тѣмъ, къ ученіямъ древнихъ Индѣйскихъ астрономовъ; въ третьей части изъясняетъ онъ систему Коперника, и указываетъ на нее своимъ соотечественникамъ, какъ на единственную вѣрную для изученія астрономіи. Въ своемъ сочиненіи онъ весьма остроумно и искусно опровергаетъ предразсудки Индѣйцевъ, которые, напримеръ, не рѣшаются предпринимать путешествія въ иностранныя государства, и доказываетъ неосновательность Астрологіи. Сочиненіе сіе напечатано въ Бомбей, на Маратскомъ языкѣ. Другой Индѣйскій Астрономъ, При Анкара Батта, перевелъ книгу своего товарища на Индѣйскій языкъ, для содѣланія ея доступною большей части читателей въ Индіи. Переводъ напечатанъ также въ Бомбей.

— По расчету трудолюбиваго Карла Бюхнера, скончавшагося недавно, нынѣ въ Германіи живутъ 18,000 писателей и писательницъ. Въ числѣ ихъ считается 27 литераторовъ, коихъ творенія уже собраны и изданы въ видѣ полныхъ сочиненій, 6,940 литераторовъ, издавшихъ по одному сочиненію; 185, написавшихъ отъ двадцати до ста томовъ или брошюръ, но еще не помышляющихъ о полномъ собраніи своихъ сочиненій; 1,526 стихотворцевъ; 3,810 переводчиковъ; 4,501 авторовъ чисто ученыхъ сочиненій; 2,074 пишущихъ церковныя рѣчи; 10,000 чел. изъ всего числа литераторовъ участвуютъ въ журналахъ.

— Г. фанъ-Эккеленъ, изъ Бреды, показываетъ въ Гагѣ удивительнаго кларнетиста-автомата, который играетъ труднѣйшіе концерты. Во время игры, весь автоматъ приходитъ въ движеніе: бьетъ ногою тактъ, головою дирижируетъ оркестромъ, а глазами поглядываетъ на зрителей. Когда ему хлопнуть, онъ пречувствительно раскланывается. Г. фанъ-Эккеленъ трудился три года надъ этимъ чудомъ механики.

не, są: a) działanie ognia czyli ciepłota, mniej lub więcej palącego; b) letarg, paraliż i zatamowanie oddechu; c) gwałtowność mechaniczna, której działania i mocy przez żaden sposób nie oznaczono dotąd z pewnością. 7. Znajdując się w oddaleniu od mieszkania w czasie burzy, nie trzeba się skrywać pod drzewa, gdyż tam grozi niebezpieczeństwo. Najbezpieczniej jest srodek — stać przy krzakach, nie w jednej massie rosnących; albo jeżeli niebezpieczeństwo bardzo jest wielkie, położyć się nawznak, a jeszcze lepiej w rowie, jamie albo broznie. (R. In.)

— Zrobiono uwagę, że terazniejsze ministerstwo angielskie obejmuje w składzie swoim dziewięciu poetów, a temi są: Lordowie *Melbourne*, *Mulgrave*, *Holland*, *Glenelg*, *Palmerston*, *Morpeth* i *John Russel*, tudzież *Sir John Hobhouse* i *P. Spring Rice*. Ich poezye są wprawdzie tylko początkowemi wieku młodego doświadczeniami w wierszopisarstwie, ale odznaczają się pięknym talentem, pisma Ministra Spraw Wewnętrznych i Kanclerza Izby Skarbowej. Lord *Mulgrave* pisał powieści, Lord *Melbourne* komedye, a Lord *Holland* tłómaczył kilka sonetów i epigramatów znanego *Lope de Vegas*.

— Donoszą z Nowego-Yorku, że w kraju Arkansas nowo do zjednoczenia przypuszczonym, założono miasto nazwane *Napoleon*, nie daleko ujścia rzeki tegoż nazwania, to jest tam, gdzie się łączy ona z rzeką *Missisipi*. Przemysłny lud Ameryki Północnej, buduje wszędzie, gdzie tylko miejsce stosowne i dogodne dla handlu upatrzy, nowe siedziby, którym interesujące lub sławne imiona przywłaszcza, aby tym sposobem więcej tam ściągnąć osadników. Nie daleko od miasta *Napoleon*, znajduje się miasto *Fanburen*, tak, iż tym sposobem możny Cesarz Francuzów i terazniejszy Prezydent Stanów Zjednoczonych, też obok siebie stoją. Pierwszym przedmiotem, którego zaprowadzeniem w grodzie na ten sposób wzniesionym, zajmują się najgoręcej, hyle tylko zebrało się w nim cokolwiek ludzi, zajętych handlem, rzemieślników i rolników, jest zwykle drukarnia i gazeta; tej ostatniej obowiązkiem jest, starać się rozgłaszać wiadomość o nowém miejscu i przyczynić się tym sposobem do jego zaludnienia. — *Little Rock* (Mała skała) zowie się miastem dziś najznakomitsze w kraju Arkansas (graniczącym z Texas), w którym ciąża prawodawcze odbywa zgromadzenia swoje, a władze wykonawcze rezydują. Gazeta tam wychodząca jest tak obszerna i tak gadatliwa, że nie ustępuje żadnej angielskiej; wychodzi pod okazałym tytułem: *Arkansas Times and Advocate*. (G. C.)

— Uczony Indyanin *Subhai Bapu* ogłosił niedawno dzieło o systematach astronomicznych Indyan. Na początku tego dzieła, autor rozbiera fantastyczne wyobrażenia *Puranow* i przechodzi do nauk starożytnych Indyjskich astronomów; w części trzeciej wyjaśnia systemat *Kopernika*, i zwraca nań bacność swych współrodaków, jako na jedyny najpewniejszy do nauczania się astronomii. W dziele swoim mądrze i dowcipnie zbija przesady Indyanów, którzy, na przykład, nieśmiają przedsiębrać podróży w cudze kraje i dowodzi bezzasadność *Astrologii*. Dzieło to wydrukowane w *Bombay* w języku *Marackim*. Inny astronom Indyjski *Zri Anhkara Batta*, przetłumaczył wydanie swojego towarzysza na język Indyjski, ażeby uczynić je przystępnym większej części czytelników w Indyach. Tłómaczenie także wydrukowane zostało w *Bombay*.

— Podług wyliczenia pracowitego *Karola Buehner*, zmarłego nie dawno, żyje teraz w Niemczech 180,000 autorów i autorek. W liczbie tej znajduje się 27 literatów, których twory już zebrane i wydane z tytułem zupełnych dzieł; 6,940 literatów, którzy wydali tylko po jednym dziele; 185, którzy napisali od dwudziestu do sta tomów lub pisemek, lecz jeszcze niemyślących o zupełnem zebraniu dzieł swoich; 1,526 poetów; 3,810 tłómaczów; 4,501 autorów dzieł czysto naukowych; 2,074 piszących kazania; 10,000 osób z całej liczby literatów, mających udział w dziennikach.

— *P. Van-Ekkelen*, z *Bredy*, pokazuje w *Hadze* zadziwiająca machine: *Klarnecistę*, która najtrudniejszą gra koncerta. W czasie grania, cała machina jest w ruchu: nogą takt wybija, głową dyryguje orkiestrę, a oczyma pogląda na widzów. Kiedy mu dają oklaski, bardzo się grzecznie kłania. *P. Van-Ekkelen* trzy lata pracował nad tym dziwem mechaniki.